

Esther van Fenema

Het is geen geheim dat de forensische psychiatrie een broeinest is van misstanden

MATS VAN SOOLINGEN

Doorgeschoten maakbaarheidsdenken

Het recente debat over de zaak-Anne Faber werd volgens Theo Hiddema onvoldoende scherp gevoerd, omdat de familie van Anne Faber aanwezig was in de Tweede Kamer. 'Hierdoor hielden de Kamerleden zich in en hoefden er geen koppen te rollen.'

We kunnen eindeloos stille tochten organiseren, afgrijzen voelen en medeleven betuigen, maar als we de hand niet in eigen boezem steken, dan verandert er niets en moeten we als samenleving om de paar jaar een Anne Faber opofferen.

Het is geen geheim dat de forensische psychiatrie een broeinest is van misstanden. Logisch als je met te weinig en vaak onvoldoende geschoold personeel 's lands meest verziekte geesten moet behandelen. Toen Michael P. als zedendelinquent vanuit detentie overkwam naar de forensisch-psychiatrische afdeling, kende men zijn voorgeschiedenis niet, omdat hij weigerde inzage te geven in zijn dossier. Een vonnis wordt in de regel bij een aanmelding ter beschikking gesteld en is tevens op te zoeken via rechtspraak.nl.

Je kunt je ernstig afvragen hoe een adequate, op vrijwilligheid gebaseerde, behandeling überhaupt kan plaatsvinden als de informatie over iemands voorgeschiedenis niet beschikbaar is. Had Michael P. niet teruggestuurd moeten worden naar de gevangenis toen bleek dat hij zijn behandeling saboteerde door zijn voorgeschiedenis weg te houden voor zijn behandelaren?

Die behandeling bestaat volgens ingewijden in de forensische psychiatrie vaak uit het zinloos opdringen van psychotherapie aan deels toerekeningsvatbare delinquenten met cluster-B-persoonlijkheidsproblematiek, middelenmisbruik en zwakbegaafdheid. Het is ruw geschat slechts zo'n 10 tot 20 procent die vanuit

bijvoorbeeld een psychose volledig ontoerekeningsvatbaar wordt verklaard en daadwerkelijk kan opknappen door behandeling met medicatie. Meerdere psychiaters vertellen dat er in de instellingen onvoldoende mensen zijn die capabel genoeg zijn om met deze uiterst moeilijke en complexe populatie te werken. Veelal is de dagelijkse zorg afhankelijk van tijdelijke krachten die niet bekend zijn met de afdeling en haar problematiek. Er is weinig keuze om de juiste mensen te rekruteren, 'alles wat hbo-plus is opgeleid, moet je aannemen'.

Een andere collega klaagt steen en been over de naïviteit en de positieve tegenoverdracht bij veel hulpverleners in deze sector. Toen zij een groepsleider erop aansprak dat hij had nagelaten om zich op de hoogte te stellen van de delicten gepleegd door zijn cliënten, was zijn verweer 'ja maar ik wilde er juist lekker open ingaan'. Terugsturen naar detentie of beëindigen van een behandeling is een zeldzaamheid en gebeurt vaak pas bij aanhoudend geweld en drugshandel. Er wordt veel door de vingers gezien, mensen krijgen steeds een nieuwe kans en er wordt opvallend veel waarde gehecht aan de beloftes die iemand doet om mee te werken aan onderzoek of om zijn leven te beteren. Zoals bij Gökmen T., die de rechtbank beloofde dat hij mee zou werken aan een persoonlijkheidsonderzoek, vrijkwam en vervolgens vier mensen doodschoot.

Samengevat: de juridische kaders zijn in orde, maar het systeem faalt door incompetentie, doorgeschoten maakbaarheidsdenken en het vooral reageren op incidenten in plaats van een structurele aanpak.

Als ook wij deze *inconvenient truth* liever vermijden, dan betalen we elke paar jaar met een 'Anne Faber'. ■